

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2007. május 15.

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2007. május 15. 14:00

I.

Időtartam: 20 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

Az **I. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **20 perc**, ebben a részben a **középiskolai atlasz**, illetve egyéb segédeszköz **nem használható**. Az idő letelte után a **megoldott feladatlapot adja át a felügyelő tanárnak!**

A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

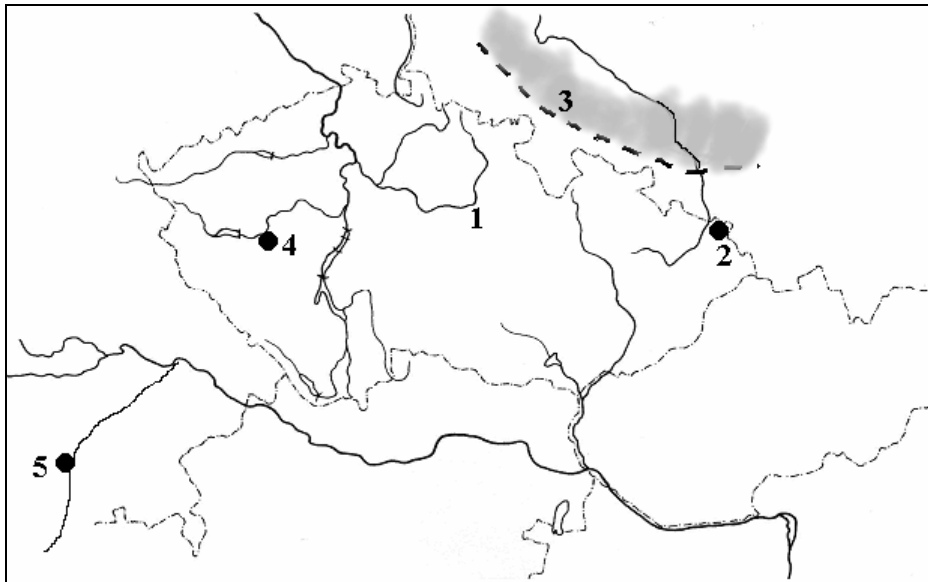
Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrésze pontot nem kaphat.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe semmit ne írjon!**

1. rész

A feladatlap-rész megoldásához atlasz nem használható!

- 1. Tanulmányozza a térképvázlatot, amely Csehországot és a szomszédos területeket ábrázolja, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!**

- a) Nevezze meg, a térképvázlatban számokkal jelölt földrajzi fogalmakat!**

1. (folyó)
 2. (város)
 3. (táj)
 4. (város)
 5. (város)

5 pont	

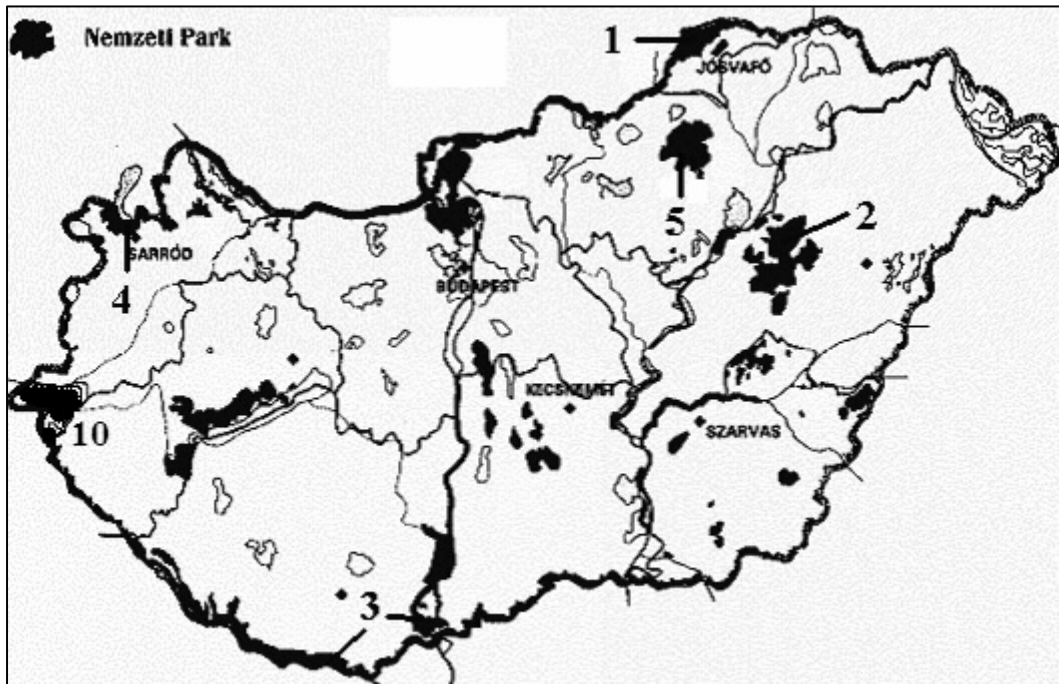
- b) Válaszoljon a következő meghatározásokra a térképvázlat számainak beírásával!**

- A) A tájon hagyományos iparvidék alakult ki Lengyelországban:
- B) Bányászatáról és kohászatáról nevezetes város:
- C) A söripar mellett e városhoz kapcsolódik a Škoda márkanév is:
- D) A város két legismertebb vállalata a BMW és a Siemens:

4 pont	

9 pont	

2. Tanulmányozza a térképvázlatot, és oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

a) A térképbe írt számok egy-egy nemzeti parkunkat jelölik. Írja a számok után a nemzeti park nevét!

- 1. Nemzeti Park
- 2. Nemzeti Park
- 3. Nemzeti Park
- 4. Nemzeti Park
- 5. Nemzeti Park

5 pont	

b) Írja a számok után, hogy az adott nemzeti park mely régióhoz (tervezési-statisztikai körzethez) tartozik!

- 2.
- 3.
- 5.

3 pont	

8 pont	

3. Rendszerezze, mely óceánhoz kapcsolódnak (tartoznak) az alábbi tengerek, illetve öblök! Írja a megfelelő sorszámot a tengerek (öblök) neve után!

1. Csendes-óceán 2. Indiai-óceán 3. Atlanti-óceán 4. Egyikhez sem tartozik

Perzsa (Arab)-öböl	
Északi-tenger	
Japán-tenger	
Fekete-tenger	

Karib (Antilla)-tenger	
Holt-tenger	
Kaszpi-tenger	
Balti-tenger	

8 pont

A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám: 25 pont

Feladat sorszáma	Maximális pontszám	Elért pontszám
1.	9	
2.	8	
3.	8	
ÖSSZESEN	25	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám	programba beírt pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor		

javító tanár

jegyző

Dátum: Dátum:

Megjegyzések:

- Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
- Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2007. május 15.

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2007. május 15. 14:00

II.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

A **II. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **100 perc**. Ebben a részben a megoldáshoz használhatja a **középiskolai atlaszt**. Amennyiben indokolt, **használjon zsebszámológépet**, de a feladatlapban minden esetben **tüntesse fel a megoldás menetét is**. Ha szükséges, használhat körzőt és vonalzót is.

A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrésze pontot nem kaphat.

Mindig a feltett kérdéseknek megfelelően válaszoljon! Az elvártnál több válasz (pl. kettő helyett három példa megnevezése) nem jár többletponttal.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe semmit ne írjon!**

2. rész

A feladatlap-rész megoldásához atlasz használható!

1. A következő feladatok a csillagászati ismeretekkel kapcsolatosak. A kiemelt fogalmakhoz három állítás kapcsolódik, amelyek közül az egyik hamis. Karikázza be a hamis válasz betűjelét!

1. Naprendszer:

- a) A Naprendszer tömegének 98%-a a Napban található.
- b) A Nap a Naprendszer legnagyobb bolygója.
- c) Naprendszer az a tér, amelyen belül a Nap gravitációs hatása érvényesül.

2. Nap:

- a) A Nap és a Föld távolsága kb. 150 millió km.
- b) A Föld és a Nap távolsága egy fényév.
- c) A Föld és a Nap távolsága egy csillagászati egység.

3. Űstökös:

- a) Az űstökösök a derült éjszakák „hullócsillagai”.
- b) Az űstökösök elnyúlt ellipszis alakú pályán keringenek a Nap körül.
- c) Az űstökösök magja jégből és törmelékből áll.

4. Hold:

- a) Keringési ideje megegyezik a forgási idejével.
- b) Légköre szinte teljesen szén-dioxidból áll.
- c) Holdfogyatkozáskor a Hold a Föld árnyékkúpjába kerül.

5. Napéjgyenlőség:

- a) Két nevezetes napéjgyenlőség van, egy tavasszal és egy ősszel.
- b) Van olyan hely a Földön, ahol mindig napéjgyenlőség van.
- c) Napéjgyenlőség csak a két térítőkör között lehetséges.

5 pont	

2. Péterék kirándulni voltak a hétvégén. Kerékpárral 50 km-t tettek meg a környező domszágon. Péter be szeretné jelölni a térképen a megtett útvonalat.

- a) Hány cm lenne az útszakasz hossza azon a térképen, amelynek méretaránya 1:200 000?
A számítást itt végezze!

A szakasz hossza: cm.

2 pont	

- b) 150 m tengerszint feletti magasságból indultak, és feljutottak a 285 m-es Kő-domb tetejére.
Mekkora a Kő-domb relatív magassága?

A relatív magasság: m.

1 pont	

- c) Ha túrázni indulsz melyik adat ad több információt az út nehézségéről?
Karikázd be a helyes válasz számát!

1. az abszolút magasság

2. a relatív magasság

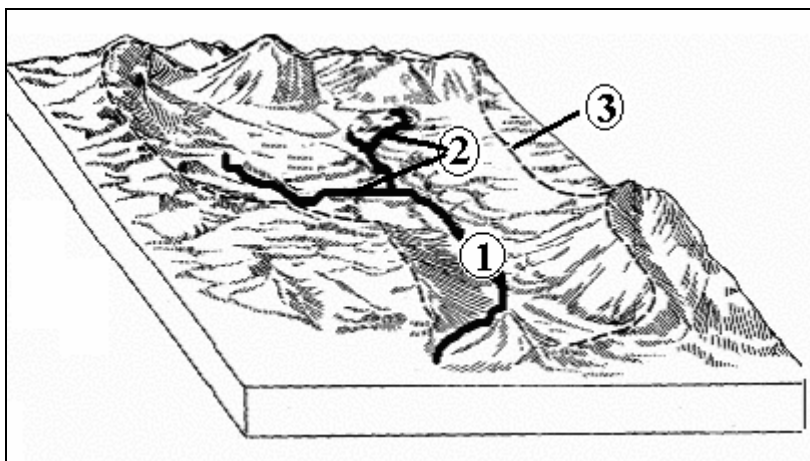
Miért? Indokold a válaszodat!

.....

2 pont	

5 pont	

3. Tanulmányozza az ábrát, amely egy vízfolyást és annak környezetét ábrázolja, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

- a) Nevezze meg az ábrán számokkal jelölt fogalmakat!

1.

2.

3.

3 pont	

b) Mit határol körbe a ③-sal jelölt szaggatott vonal?

1 pont	

c) Hogyan nevezzük az ①-es és a ②-es számmal jelölt rész találkozási pontját?

.....

1 pont	

d) Húzza alá azt a három tényezőt, amely közvetlenül befolyásolja egy folyó munkavégző képességét! *Háromnál több fogalom aláhúzása pontlevonással jár.*

a meder alakja, a meder esése, a folyó hossza, a folyó sebessége,
 az éghajlat, a folyó vízhozama

3 pont	

e) Mely, a vízburokhoz tartozó fogalmakat jelölik az alábbi meghatározások? Írja a fogalmat a meghatározás utáni pontozott vonalra!

1. A meder adott keresztmetszetén egységnyi idő alatt átfolyó vízmennyiség.

.....

2. A folyó vízszintmagasságát jelölő számadat.

.....

2 pont	

10 pont	

4. Írja a megfelelő betűjelet az alábbi megállapítások sorszama elé!

- A) Urál
- B) Andok
- C) Alpok
- D) Egyikre sem vonatkozik

..... 1. Két óceáni kőzetlemez ütközésével keletkezett.

..... 2. Az Eurázsiai- és az Afrikai-kőzetlemez ütközésével keletkezett.

..... 3. A Pacifikus-hegységrendszer tagja.

..... 4. Elsősorban üledékes kőzetek jellemzik.

..... 5. Az Ős-Európa és az Ős-Ázsia ütközése során jött létre.

..... 6. Kialakulásában jelentős szerepet játszott az óceáni kőzetlemez alábukása.

..... 7. A Variszkuszi-hegységrendszer tagja.

7 pont	

5. Nevezze meg azokat az éghajlatokat, ahol a leírás szerint az utazók jártak!

1. Nagyon nehezen szoktuk meg ezt a vidéket. A tél hosszú és igen hideg ebben a fenyőrengetegben. A nyár rövid és meleg volt ugyan, de minden mocsárrá változott és rengeteg volt a szúnyog.

Éghajlat megnevezése:

2. Kellemetlen volt, hogy az év minden szakában nedves, esős, ködös az időjárás. Legfeljebb az kárpótolt bennünket, hogy télen szinte nem tapasztaltunk fagyot, nyáron pedig nem volt hőség.

Éghajlat megnevezése:

3. Csodálattal bámultuk a helybélieket, hogyan képesek ebben a rendkívül meleg, párás időben dolgozni. Azt mondták: már megszoktuk, hiszen mindig ilyen. Azután folytatták a hatalmas, több méter átmérőjű és sok tíz méter magas fák döntögetését.

Éghajlat megnevezése:

4. A fák alá valamilyen textíliát terítettek, ezen gyűjtötték össze a lepetyogó bogyókat. Azután nagy présekkel olajat sajtoltak belőle. Voltunk narancsszüreten is, és igaz ami igaz, a mi üzleteinkben kapható gyümölcsök meg sem közelítik a fáról frissen szedettet.

Éghajlat megnevezése:

5. Amerre csak elláttunk kötörmelék borította a felszint. Az égető Naptól semmi sem óvta az embert. Még egymás árnyékába sem állhattunk, mert árnyék csak a talpunk alatt volt.

Éghajlat megnevezése:

6. A végeláthatatlan füves síkságot csak ritkán szakították meg kisebb facsoportok. Érdekes volt eljátszani a gondolattal, hogy Attila, Álmos vagy Dzsingisz kán akár ugyanitt vezethette népét.

Éghajlat megnevezése:

6 pont	

6. Hasonlítsa össze a két tényező nagyságát, mennyiségét! Írja a szám elé a megfelelő betűjelet!

- A) ha $a > b$
 B) ha $a < b$
 C) ha a és b közel egyenlő

- 1. a) A természetes szaporodás mértéke Kínában.
 b) A természetes szaporodás mértéke Indiában.

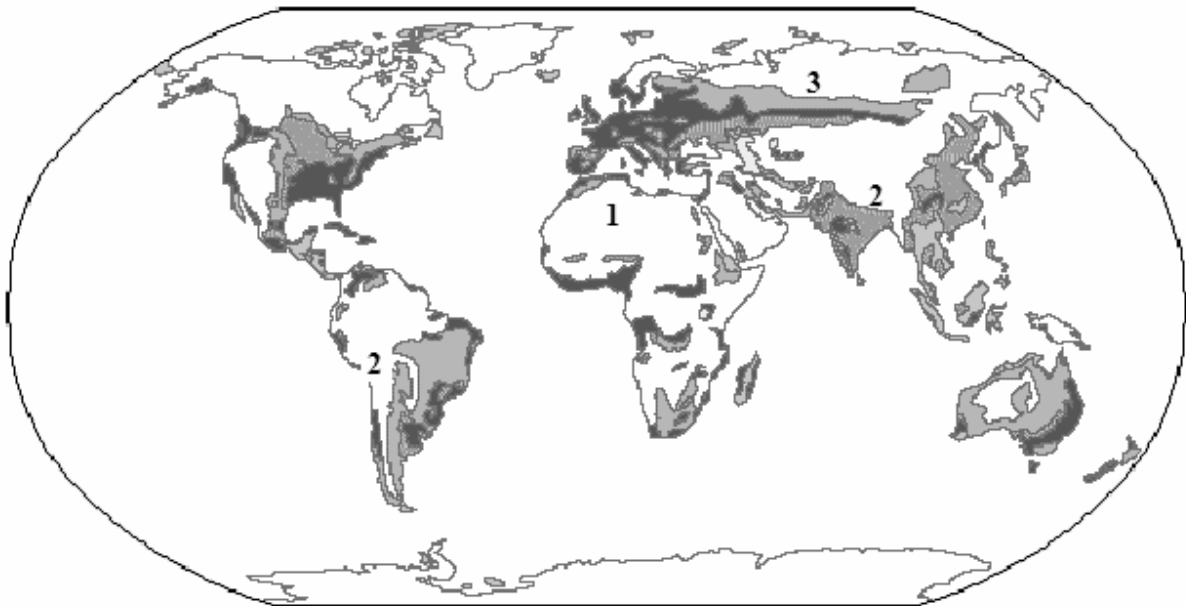
- 2. a) A szolgáltatásban dolgozók aránya hazánkban.
 b) A szolgáltatásban dolgozók aránya az USA-ban.

- 3. a) Japán működőtőke exportja.
b) A Japánba érkező működőtőke nagysága.
- 4. a) Szaúd-Arábia részesedése a világ kőolajtermeléséből.
b) Az USA részesedése a világ kőolajtermeléséből.
- 5. a) Az atomenergia aránya Franciaország energiatermelésében.
b) Az atomenergia aránya Nagy-Britannia energiatermelésében.

5 pont

7. Válaszoljon a mezőgazdasággal, gazdálkodással kapcsolatos kérdésekre!

- a) A fehér színnel jelzett területek mezőgazdasági művelésre alkalmatlanok. Indokolja meg, hogy a számmal jelölt területek elsősorban melyik természeti tényező miatt nem alkalmasak a termelésre!

1.
2.
3.

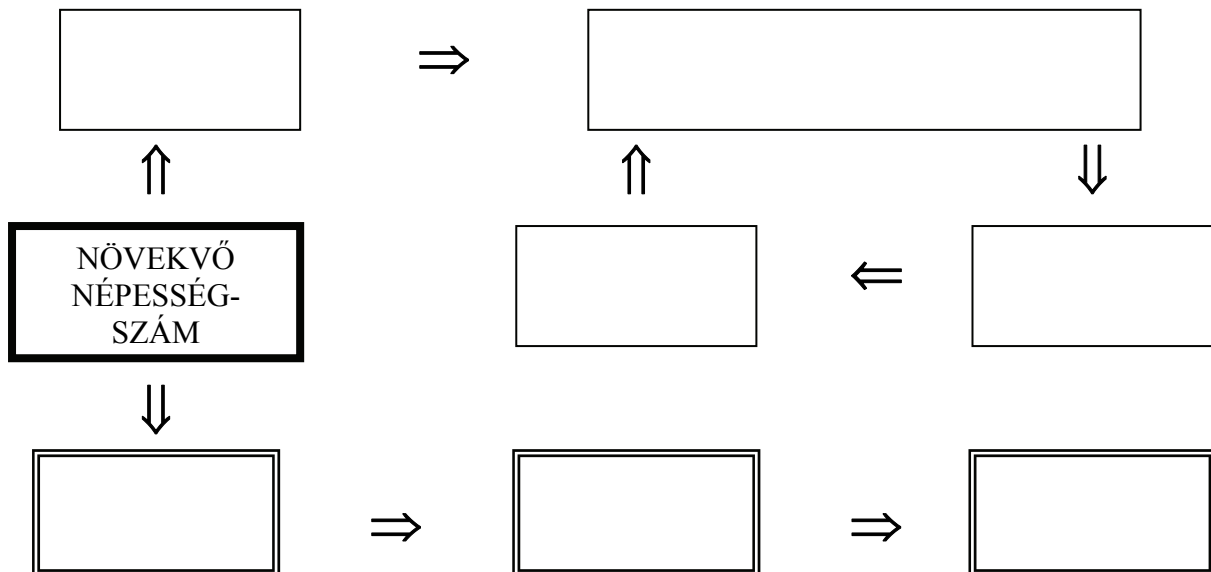
A térkép segítségével határozza meg, hogy melyik övezetben található a legtöbb művelésre alkalmas terület?

.....

4 pont

b) A következő feladat a mezőgazdaság környezetkárosító hatásairól és annak következményeiről szól. Állítson össze két logikai sort a megadott fogalomkészletből a sorszámok megfelelő sorrendben és a megfelelő helyre történő beírásával!

1. túllegettetés
2. csökkenő terméshozam
3. állatállomány növelése
4. az ugaroltatás idejének csökkentése
5. a talaj kiszáradása, elsivatagosodás
6. a talaj kimerülése
7. élelemtermelés növelése

7 pont

11 pont

8. Tanulmányozza az alábbi táblázatot, majd válaszoljon a kérdésekre!

	Országok	Bruttó nemzeti jövedelem/fő (USD)	Az 1000 főre jutó személyi számítógépek száma (db)	Az 1000 főre jutó csecsemő-halandóság
I. ország-csoport	Egyesült Királyság	33 940	338	5
	Olaszország	26 120	180	4
	Dánia	a)	506	4
	Svédország	35 770	507	3
	Átlag	34 120	383	4
II. ország-csoport	Ukrajna	1260	18	15
	Románia	2920	97	18
	Bulgária	2740	44	12
	Oroszország	3410	63	16
	Átlag	2583	56	b)

Forrás: www.worldbank.com

- a) Számítsa ki a táblázat alapján, hogy hány amerikai dollár Dánia egy főre jutó bruttó nemzeti jövedelme!

A számítást itt végezze el!

Eredmény: USD

2 pont	

- b) Számítsa ki (egész számra kerekítve), hogy mekkora az 1000 főre jutó csecsemőhalandóság átlaga a II. országsoportban!

A számítást itt végezze el!

Eredmény:

2 pont	

- c) Hányszoros a különbség az 1000 főre jutó személyi számítógépek átlagos számában a két országsoport között? Kerekítse eredményét egész számra!

A különbség:

1 pont	

- d) Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a táblázatra vonatkozó megállapítások! Írjon **I** betűt az igaz, és **H** betűt a hamis megállapítások sorszáma elé!

- 1. Általánosságban elmondható, hogy azokban az országokban, ahol nagy a csecsemőhalandóság, a bruttó nemzeti jövedelem alacsony.
- 2. Az I. és a II. országsoport egy főre jutó átlagos bruttó nemzeti jövedelme között kevesebb, mint tízszeres a különbség.
- 3. Az adatok alapján megállapítható, hogy a bemutatott európai uniós országok között Svédország adatai a legkedvezőbbek.
- 4. Közép- és Kelet-Európa országaiban a legtöbb bruttó nemzeti jövedelemmel bíró országban a legjobb a csecsemőhalandóság mutatója.

4 pont	

9 pont	

9. Oldja meg a fényképhez kapcsolódó feladatokat!

Az ausztráliai *The Sydney Morning Herald* című folyóirat címloldalán jelent meg az alábbi cikk, amelynek címe: *Naponta 20 000-en halnak meg.*

Forrás: www.smh.au.com

a) Feltételezhetően melyik kontinensen készült a fénykép?

1 pont	

b) Mely globális probléma illusztrálására készülhetett a fotó?

1 pont	

c) Indokolja meg, hogy miért nevezhető globális problémának a jelenség!
.....
.....
.....

1 pont	

d) Nevezze meg azt a tipikus területet (övet) a Földön, ahol az emberi tevékenység és az éghajlat jellemzőinek szeszélyes ingadozása egyszerre vezetett a szóban forgó jelenséghez!

.....

1 pont	

e) Milyen népesedéspolitikai intézkedéssel javíthat a problémán egy adott ország vezetése?
.....

1 pont	

f) A hazai gyógyszertárak széles kínálattal rendelkeznek a túltápláltság (elhízás) megszüntetését segítő készítményekből. Vesse össze e tényt a fényképen bemutatott jelenséggel! Milyen alapvető aránytalanság miatt hal meg naponta 20 000 kisgyermek?

.....
.....

Mi ezen aránytalanság alapvető oka?

.....

2 pont	

7 pont	

10. Oldja meg a hazai ásványkincsekkel kapcsolatos feladatot!

a) Mely hazai tájunkon fordulnak elő a felsorolt bányakincseknek? Írja a megfelelő táj betűjelét a bányászati termékek neve utáni négyzetbe! Egy-egy természeti erőforrás mellé több földrajzi név is írható, de bizonyos tájak sehova sem illenek.

1. feketekőszén:
2. kőolaj és földgáz:
3. bauxit:
4. lignit:
5. barnakőszén

- A) Dél-Alföld
 B) Mecsek
 C) Zalai-dombság
 D) Bakony
 E) Bükkalja
 F) Kisalföld
 G) Villányi-hegység
 H) Zempléni-hegység
 I) Mátraalja

7 pont	____

b) A felsoroltak közül melyik ásványkincsünk kitermelésére jellemző alapvetően a külszíni bányászat?

.....

1 pont	____

c) A felsorolt ásványkincsek közül a bauxit nem illik a sorba. Az ásványkincsek mely típusába tartozik?

Nevezze meg azt a fémeket, amelyet ebből az ásványkincsből állítanak elő!

.....

2 pont	____

10 pont	____

<i>A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám:</i>	<i>75 pont</i>	____

<i>A feladatlappal elérhető összes pontszám:</i>	<i>100 pont</i>	____

		Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor		25	
II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor	1.	5	
	2.	5	
	3.	10	
	4.	7	
	5.	6	
	6.	5	
	7.	11	
	8.	9	
	9.	7	
	10.	10	
Írásbeli vizsgarész pontszáma összesen:		100	

javító tanár

Dátum:

	Elért pontszám	Programba beírt pontszám
(I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor) Írásbeli vizsgarész pontszáma		

javító tanár

jegyző

Dátum: Dátum: